

Κύριε Βουλευτή, Κύριε Περιφερειάρχα, Κύριε Δήμαρχε,
Σεβαστοί Πατέρες, Κυρίες και Κύριοι,

Όπως πολλοί Βρετανοί της γενιάς μου, μεγάλωσα σε μια οικογένεια και πήγα σε ένα σχολείο όπου η μνήμη και η απόδοση τιμής στους πεσόντες των δύο μεγάλων πολέμων ήταν κάτι φυσικό και αυτονόητο. Ο παππούς μου από την μεριά της μητέρας μου είχε πολεμήσει στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο παππούς μου από τη μεριά του πατέρα μου είχε πολεμήσει στον Δεύτερο. Ήταν και οι δυο τους συγκρατημένοι σχετικά με τις εμπειρίες τους αυτές και, όπως και οι περισσότεροι άνθρωποι της γενιάς τους, ήταν της απόψης «όσο λιγότερα λέμε, τόσο το καλύτερο».

Εκτός από τις αφηγήσεις των παππούδων μας, οι ετήσιες εκδηλώσεις μνήμης μάς έφεραν επίσης πρόσωπο με πρόσωπο με την κληρονομιά των δυο παγκοσμίων πολέμων. Σε κάθε χωριό και στα περισσότερα ιστορικά σχολεία της Αγγλίας, συναντά κανείς μνημεία πεσόντων. Είναι όλα τους διακριτικά, αποπνέουν αξιοπρέπεια και προκαλούν συγκίνηση: αποτελούν μαρτυρία μιας στωϊκότητας που η δική μου γενιά έχει εν πολλοίς ξεχάσει.

Όταν ήμουνα παιδί, κάθε χρόνο, στις 11 Νοεμβρίου ή σε μια κοντινή ημερομηνία, αποδίδαμε τιμές με τελετές στα μνημεία αυτά – προσπαθούσαμε να φανταστούμε τη φρίκη που έζησαν οι παππούδες μας και εκφράζαμε την ευγνωμοσύνη μας για την κληρονομιά που μας άφησαν: την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και τον δημοκρατικό τρόπο ζωής.

Σιγά-σιγά χάνονται και οι τελευταίοι αυτών των γενιών, κι αυτό καθιστά αυτά τα μνημεία και τις εκδηλώσεις μνήμης για τους πεσόντες ακόμα πιο σημαντικά.

Εκτός από τις εκδηλώσεις όμως, η γνώση και η μνήμη μας συμπληρώνεται από όσα έχουν αποτυπωθεί στην ποίηση, τη λογοτεχνία και τις εφημερίδες της εποχής, αλλά και στα έργα τέχνης που άφησαν πίσω τους οι δημιουργοί των γενεών των δύο Παγκοσμίων Πολέμων.

Από τα εφηβικά μου χρόνια, είχα την τύχη να γνωρίσω το έργο των ποιητών του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου:

ανδρών που υπηρέτησαν στο Δυτικό Μέτωπο όπως ο Wilfred Owen και ο Siegfried Sassoon.

Αλλά προσωπικά πάντα έβρισκα συναρπαστικό το έργο ποιητών και καλλιτεχνών που υπηρέτησαν αλλού, και ιδιαίτερα σ' αυτό το πεδίο μαχών – στο Αιγαίο και στο Μακεδονικό Μέτωπο. Όπως ο μεγάλος ζωγράφος Stanley Spencer που υπηρέτησε στη Μακεδονία. Και βεβαίως ο Rupert Brooke, ο μεγάλος ποιητής που πέθανε ανοιχτά της Σκύρου, εν πλω προς την Καλλίπολη.

Ο Brooke ήταν μια από τις πιο διάσημες λογοτεχνικές προσωπικότητες της προπολεμικής περιόδου: ταλαντούχος, όμορφος, με τα πάθη και τις ανησυχίες της Εδουαρδιανής εποχής. Και η Σκύρος τιμά τη μνήμη του από παλιά: στις Τρεις Μπούκες, στο γαλήνιο τόπο που αναπαύεται, και στην πόλη της Σκύρου με το υπέροχο άγαλμα, τα αποκαλυπτήρια του οποίου έκανε ο ίδιος ο Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος το 1931. Σήμερα είχα την τιμή να επισκεφτώ και τα δυο σημεία και να καταθέσω στεφάνι ως ένδειξη σεβασμού.

Εκατό χρόνια μετά τον θάνατο του Brooke, ζούμε σε έναν κόσμο που για μια ακόμη φορά έχει γίνει ιδιαίτερα ασταθής και επικίνδυνος. Είναι σωστό και σημαντικό να θυμόμαστε τις θυσίες των προγόνων μας και να κατανοούμε, στο μέτρο του δυνατού, την πολιτική αναταραχή που έζησαν, αλλά και την πολιτική κληρονομιά που μας άφησαν. Είναι σωστό και σημαντικό να προσπαθούμε να μαθαίνουμε από την εμπειρία τους.

Γι' αυτό, είναι μεγάλη τιμή για μένα να βρίσκομαι στη Σκύρο σήμερα στις εκδηλώσεις μνήμης για τον Ρούπερτ Μπρουκ και τις θυσίες της γενιάς του. Είναι καθήκον μας να διδάσκουμε τις νεότερες γενιές ώστε να ξέρουν τις θυσίες που έγιναν. Και η έκθεση που εγκαινιάζουμε εδώ σήμερα αποτελεί έκφραση αυτού του καθήκοντος.

Σε λίγες μέρες θα ανακοινώσω επίσης έναν διαγωνισμό ποίησης στη μνήμη του.

Θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου προς τον Δήμαρχο και τον Δήμο Σκύρου για την άριστη συνεργασία

μας στη συνδιοργάνωση της έκθεσης αλλά και για την θερμή και γενναιόδωρη φιλοξενία.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους φορείς που συνέβαλαν αποφασιστικά στην πραγματοποίηση των εκδηλώσεων σήμερα: την Επιτροπή Πολεμικών Κοιμητηρίων της Κοινοπολιτείας, το Βρετανικό Πολεμικό Μουσείο και τον Σύλλογο Φίλων Rupert Brooke. Βεβαίως, ευχαριστώ και τον Αντι-περιφερειάρχη Ευβοίας για τη στήριξή του.

Οι επισκέπτες της έκθεσης μπορεί να γνωρίζουν ήδη κάποια πράγματα για τον Brooke και για τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, μπορεί και όχι. Όμως ελπίζω ότι όλοι τους θα φύγουν πεπεισμένοι για την ανάγκη να μη λησμονήσουμε – να μη λησμονήσουμε ποτέ εκείνους που αναπαύονται στην αγκαλιά ξένης γης, εκείνους που θυσίασαν το μέλλον τους για το παρόν μας.

Σας ευχαριστώ.